

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

W II Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Staniewskiego w Swarzędzu

obowiązują od 18 czerwca 2024 r.

WERSJA SKRÓCONA

Rozdział I

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

„Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem” to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole oraz stanowią zabezpieczenie praw małoletnich”

- **Krzywdzenie małoletniego** – to każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz brak reakcji ze strony rodzica/opiekuna prawnego, pracownika szkoły lub rówieśnika, które zostawia ślady na zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Krzywdzenie może przyjąć różne formy m.in. przemoc fizycznej, psychicznej, seksualnej, zaniedbania.
- **Przemoc fizyczna** - działanie, które powoduje urazy na ciele, m.in. bicie, w tym klapsy, policzkowanie, szarpanie, popychanie, zadawanie bólu, przypalanie papierosem.
- **Przemoc emocjonalna/psychiczna** – to naruszanie godności osobistej, wyznawanych wartości poprzez m.in. poniżanie, wyzywanie, wyśmiewanie, krytykowanie, straszenie, emocjonalne odrzucanie, lekceważenie, zastraszanie.
- **Przemoc seksualna** – to każde zachowanie innej osoby, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia potrzeb bez obopólnej wyraźnej zgody. Wykorzystywanie seksualne to np. dotykanie, współżycie oraz zachowania bez kontaktu fizycznego np. pokazywanie materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm.
- **Zaniedbanie** – głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się do lekarza w przypadku choroby, brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania formami spędzania wolnego czasu.

- **Przemoc rówieśnicza** - to wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą lub przyczyniające się do fizycznej lub psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji.

Formy przemocy rówieśniczej:

- fizyczna np. bicie, szarpanie, popychanie, niszczenie rzeczy, zabieranie i wymuszanie pieniędzy, plucie, kopanie, zmuszanie do wykonywania poniżających, ośmieszających czynności, w tym seksualnych,
- słowna np. przezywanie, ubliżanie, wyśmiewanie, grożenie, prowokowanie poprzez np. robienie min lub wyrażanie różnych opinii,
- relacyjna - wykluczenie z grupy rówieśniczej, namawianie innych do odrzucenia ofiary, rozpowszechnianie plotek,
- cyberprzemoc – np. nękanie, straszenie, ośmieszanie poprzez wysyłanie wiadomości oraz komentarzy; umieszczanie lub rozpowszechnianie kompromitujących treści, zdjęć, filmów w Internecie.

Rozdział II

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIM A PRACOWNIKAMI I OSOBAMI WSPÓŁPRACUJĄCYMI ZE SZKOŁĄ

§ 1

Zasady ogólne

1. Pracownicy liceum działają dla dobra i w interesie uczniów. Traktują ich z szacunkiem i godnością, uwzględniając ich potrzeby.
2. Pracownicy liceum działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi obowiązują wszystkie osoby mające z nimi kontakt tj. pracownicy, wolontariusze, stażyści, praktykanci, pracownicy firm i instytucje wspierające pracę szkoły.
4. Osoby wymienione powyżej zobowiązane są do utrzymania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważania, czy relacja, komunikat bądź działanie wobec niego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe. Osoby te zobowiązane są do działania w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji własnego zachowania.

§ 2

Zasady komunikacji

1. W komunikacji z uczniem należy zachować cierpliwość.
2. Należy uważnie słuchać uczniów i udzielać im adekwatnych odpowiedzi.
3. Nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego; nie wolno krzyczeć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego lub innych osób.

§ 3

Zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich (jego wizerunku, informacji o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej i prawnej).
2. Nie wolno wobec uczniów używać wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, nawiązywać w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywać wobec nich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Nie jest dozwolone utrwalanie wizerunku małoletniego dla celów prywatnych. Wyjątek stanowi utrwalanie wizerunku na potrzeby szkoły, na podstawie zgody udzielonej przez rodziców/ opiekunów prawnych.
4. Niedopuszczalne jest proponowanie małoletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używanie ich w obecności małoletniego.
5. Nie jest dozwolone stosowanie komentarzy, żartów, gestów o podtekście seksualnym oraz udostępnianie małoletniemu treści erotycznych i pornograficznych.
6. Należy poinformować małoletniego o zamiarze czynu (tego co masz zamiar zrobić).
7. Należy szanować prawo małoletniego do prywatności.
8. Istnieje kontakt fizyczny spełniający zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny.
9. Nie wolno bić, szturczać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego.

10. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

Rozdział III

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE

NA OBJAWY KRZYWDZENIA MAŁOLETNI

1. Każdy pracownik liceum, który zauważy, że uczeń jest krzywdzony zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.

2. Pracownicy liceum znają i stosują zasadę bezpiecznych relacji pracownik – małoletni, małoletni – małoletni.

3. Wszyscy pracownicy liceum i osoby współpracujące ze szkołą, które posiadają wiedzę, o krzywdzie małoletniego, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

4. Pracownicy liceum, którzy dowiedzieli się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję.

5. Uwagę pracowników liceum powinny zwrócić przykładowo następujące zachowania:

- małoletni ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, rany cięte, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić;

- podawane przez małoletniego wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne;

- pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne;

- małoletni nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;

- małoletni boi się rodzica lub opiekuna;

- małoletni boi się powrotu do domu;

- małoletni jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony;

- małeletni cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: ból brzucha, głowy, mdłości itp.;
- nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania małeletniego.

Rozdział IV

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

§1

Procedury postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia małeletniego przez pracownika lub osoby współpracujące ze szkołą.

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małeletniego przez pracownika szkoły należy niezwłocznie odsunąć tę osobę od pracy z małeletnim do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Osoba, która uzyskała informację, że małeletni jest krzywdzony przez pracownika ma obowiązek jej przekazania dyrektorowi szkoły.
3. Dyrektor szkoły organizuje spotkanie z pracownikiem, w którym uczestniczy również pedagog/psycholog szkolny i wychowawca klasy.
4. Spotkanie ma na celu omówienie sytuacji małeletniego i zasadności podejrzeń oraz wypracowanie sposobu postępowania w tym konkretnym przypadku.
5. W przypadku zasadności podejrzenia krzywdzenia małeletniego, dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych małeletniego oraz wszczyna procedury zewnętrzne: zawiadamia policję i prokuraturę.
6. W przypadku stwierdzenia zasadności podejrzeń co do krzywdzenia małeletniego powołany zostaje zespół interwencyjny, który opracowuje plan pomocy małeletniemu.
7. Plan pomocy małeletniemu zawiera wskazania dotyczące:
 - podjętych przez szkołę działań w celu zapewnienia małeletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - wsparcia jakie szkoła oferuje małeletniemu;
 - skierowania małeletniego do specjalistycznej placówki pomocowej, jeżeli istnieje taka potrzeba.

8. Pracownicy liceum wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne oraz monitorują je.

9. Wszystkie osoby współpracujące ze szkołą, które uzyskały informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy.

§ 2

Procedury postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica/ prawnego opiekuna/ inną osobę dorosłą.

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia lub posiadania informacji, że uczeń jest krzywdzony przez rodzica/opiekuna/inną osobę dorosłą ma obowiązek przekazania informacji wychowawcy/ pedagogowi/psychologowi/ dyrektorowi szkoły.

2. Osoba wskazana przez dyrektora szkoły wzywa rodziców/opiekunów małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje ich o podejrzeniu.

3. Pedagog szkolny/psycholog sporządza notatkę służbową z przeprowadzanych rozmów.

4. Dyrektor liceum powołuje zespół interwencyjny opracowujący plan pomocy małoletniemu, z którym zapoznaje pracowników szkoły.

5. Pomoc małoletniemu zawiera wskazania dotyczące:

- podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa;
- wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
- zaproponowania rodzicowi/opiekunowi prawnemu specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba.

6. Pedagog szkolny/psycholog/dyrektor liceum informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, zespół interdyscyplinarny przy CUS).

7. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji.

§ 3

Procedury postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego ucznia – przemoc rówieśnicza.

1. W przypadku zgłoszenia przemocy rówieśniczej sprawa kierowana jest do pedagoga/psychologa szkolnego lub wychowawcy.

2. Należy odizolować od siebie strony zajścia i zadbać o jego/ich bezpieczeństwo.
3. Jeżeli sytuacja tego wymaga dyrektor lub inny pracownik liceum wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych).
4. Z pokrzywdzonym pedagog/psycholog szkolny lub wychowawca, przeprowadza rozmowę, udzielając mu wsparcia.
5. Z małoletnim krzywdzącym pedagog /psycholog szkolny lub wychowawca przeprowadza rozmowę i informuje o konsekwencjach.
6. Pedagog/psycholog szkolny lub wychowawca zawiadamia lub wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych obydwu stron.
7. Powołany przez dyrektora zespół interwencyjny opracowuje plan pomocy małoletnim.
8. Pracownicy liceum wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne i monitorują je.
9. W sytuacji gdy sprawca dopuścił się czynu karalnego dyrektor szkoły zawiadamia policję lub sąd rodzinny.
10. Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać małoletniemu poczucie bezpieczeństwa i poszanowania jego godności.
11. W przypadku, gdy sprawca agresji/przemocy jest nieznany, dyrektor, wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny informuje rodziców/opiekunów prawnych o możliwości zawiadomienia policji lub sam zawiadamia policję.

§ 4

Procedury postępowania w przypadku zachowań autodestrukcyjnych.

1. Każdy pracownik ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u małoletniego.
2. Wezwanie pogotowia ratunkowego w przypadku wystąpienia zagrożenia zdrowia lub życia dziecka jest obowiązkiem szkoły oraz nie jest do tego wymagana zgoda rodziców.
3. Pracownicy i inne osoby, które powzięły informację o zachowaniu autodestrukcyjnym zobowiązane są do zachowania tajemnicy.
4. Nauczyciel, który uzyskał informację o samookaleczaniu się ucznia, kontaktuje się z wychowawcą klasy oraz pedagogiem/psychologiem szkolnym.
5. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny informuje o tym fakcie dyrektora szkoły.

6. Wychowawca/pedagog/psycholog szkolny wzywają rodziców na rozmowę, zobowiązują rodzica do zapewnienia dziecku pomocy psychologicznej i/lub psychiatrycznej.
7. Wychowawca, pedagog/psycholog szkolny obejmują ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

W sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia na terenie szkoły:

1. Należy niezwłocznie uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia.
2. Nauczyciel, informuje dyrektora szkoły, wychowawcę oraz pedagoga/psychologa szkolnego o zaistniałym zdarzeniu (osobiście lub telefonicznie).
3. Wychowawca, pedagog szkolny/psycholog we współpracy z pielęgniarką szkolną dokonują czynności z zakresu oględzin ciała oraz opatrzenia ran.
4. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, należy zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
5. Wychowawca/pedagog szkolny/psycholog wzywa rodziców ucznia. Przekazuje ucznia pod opiekę rodziców.
6. Jeżeli sytuacja tego wymaga, wzywane jest pogotowie ratunkowe.
7. Wychowawca/pedagog/psycholog informuje rodziców o możliwości wsparcia psychologiczno-pedagogicznego na terenie szkoły.

Postępowanie w sytuacji, w której uczeń informuje o zamiarze popełnienia samobójstwa lub w sytuacji ujawnienia ucznia dopuszczającego się próby samobójczej.

1. Jeżeli próba samobójcza następuje na terenie szkoły, nauczyciel, przeprowadza ucznia w bezpieczne miejsce i nie pozostawia go bez opieki, usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru.
2. Nauczyciel powiadamia dyrekcję szkoły, wychowawcę, specjalistów szkolnych. Dyrektor szkoły, wzywa pomoc – pogotowie, policję, straż pożarną, w zależności od potrzeby.
3. Wychowawca ucznia lub pedagog/psycholog szkolny zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
4. Szkoła informuje rodziców/prawnych opiekunów, gdzie mogą uzyskać wsparcie psychologiczne.

Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej poza terenem szkoły:

1. Jeśli próba samobójcza ma miejsce poza szkołą, a rodzic/opiekun prawny poinformował o zajściu szkołę, ona informuje o możliwości objęcia małoletniego pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
2. Pedagog/psycholog szkolny planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry). Ponadto przekazuje rodzicom informacje o możliwości uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą.

Rozdział V

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU I DANYCH OSOBOWYCH

1. Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w przypadku swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).

Rozdział VI

ZASADY DOSTĘPU MAŁOLETNIEGO DO INTERNETU

1. II Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Staniewskiego w Swarzędzu, zapewniając małoletnim dostęp do internetu, wdraża i aktualizuje systemy i oprogramowania zabezpieczające przed dostępem do niewłaściwych treści.
2. Szczegółowe zasady korzystania z urządzeń elektronicznych zawarte są w statucie szkoły.
3. W przypadku stwierdzenia lub uzyskania informacji o występującej cyberprzemocy, pracownicy niezwłocznie reagują, zgłaszając problem wychowawcy/pedagogowi/psychologowi szkolnemu/rodzicom/opiekunom prawnym, a jeżeli zachodzi potrzeba powiadamiają organy zewnętrzne (policję, sąd rodzinny), podejmując przy tym odpowiednie działania profilaktyczne.

Rozdział VII

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM

1. Dyrektor liceum wyznacza osobę odpowiedzialną za Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w II Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Staniewskiego w Swarzędzu. .
2. Osoba ta jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba ta przeprowadza wśród pracowników liceum, co dwa lata, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów.
4. Osoba ta opracowuje wyniki, sporządza raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły.
5. Dyrektor liceum wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom liceum, uczniom i ich opiekunom nowe brzmienie Standardów.

Rozdział VIII

PRZEPISY KOŃCOWE

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia tj. 18 czerwca 2024 r.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników liceum, uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych poprzez zamieszczenie ich treści na stronie internetowej liceum.